

Till

Mark- och miljödomstolen vid Växjö Tingsrätt.

Stadsmiljöföreningen AFSL överklagar härmed beslutet att anta detaljplan för del av kv Paradis 51 i Lund (Dnr BN 2022/0206)
– beslutet fattat 22.09.20 enl BN:s protokoll

Kv Paradis tillhör Lunds stadskärnas kultur- och arkitekturhistoriskt mest intressanta kvarter. Här finns byggnader av namnkunniga arkitekter som vittnar om Lund som handels-, industri-, universitets- och lasaretsstad. Här finns också en bit av den medeltida vällen, ålderdomliga gårdsmiljöer och en f d sjukhuspark.

1913-16 byggdes Södra lasaretsområdet i kv Paradis ut enligt ritningar av arkitekten Salomon Sörensen. Utbyggnaden innebar ett kliv över stadskärnans nordgräns och visuell samverkan med tre utanförliggande äldre märkesbyggnader, alla i rött tegel: Biskopshuset i "medeltidsstil" av Brunius (1845), Allhelgonakyrkan i nygotik av Zettervall (1891) och Universitetsbiblioteket i "hansa-renässans" av Hellerström (1907). Sörensen löste skickligt uppgiften med ny arkitektur som knöt samman stadskärnan med de tre befintliga byggnaderna; han valde rött tegel och samstämda byggnadsvolymer med valv, torn och gavlar som genomgående motiv. Ett nytt stadsrum skapades mellan de två valvburna broar som förbinder de båda lasaretsområdena och samtidigt bildar två "portar" i en tredelad rums-sekvens av Allhelgona Kyrkogata, som - belägen strax norr om Norra vallgatan - följer den forna stadsvallens läge. Resultatet blev ett unikt sammanhållet och rumsligt välartikulerat stadsparti som vi fått som gåva att förvalta för framtiden.

Biskopshuset skymtar i fonden

Allhelgonakyrkans torn i bakgrunden

Placering

AFSL menar att den unika stadsbilden och därmed kulturmiljön hotas av planens diagonalställda byggnad, som helt ignorerar den rumsliga ordning som historiskt – och idag – råder på platsen

Lunds stadskärna utgör Riksintresse för kulturmiljövården. Riksintresset definieras i ett antal punkter, bl a

- Det oregelbundna medeltida stadsplanemönstret med tillskott från senare tider, tomtstruktur och platsbildningar.
- Gaturummens karaktär, platsbildningar och gårdsrummen.

Detta lyfts också fram i gällande ÖP (2018): *Särskild vikt ska läggas vid det medeltida gatunätet /.../ Skyddet av gatunätet innebär också att det ska ges en utformning så att de gamla strukturerna framgår.*

AFSL anser att den snedställda byggnadskroppen (Hus C) omotiverat bryter mot dels det i stadskärnan gängse byggnadssättet med huskroppar längs gatan, dels specifikt mot just vallgatornas fasta bebyggelsegräns innanför vilken den medeltida stadens gatunät tar vid.

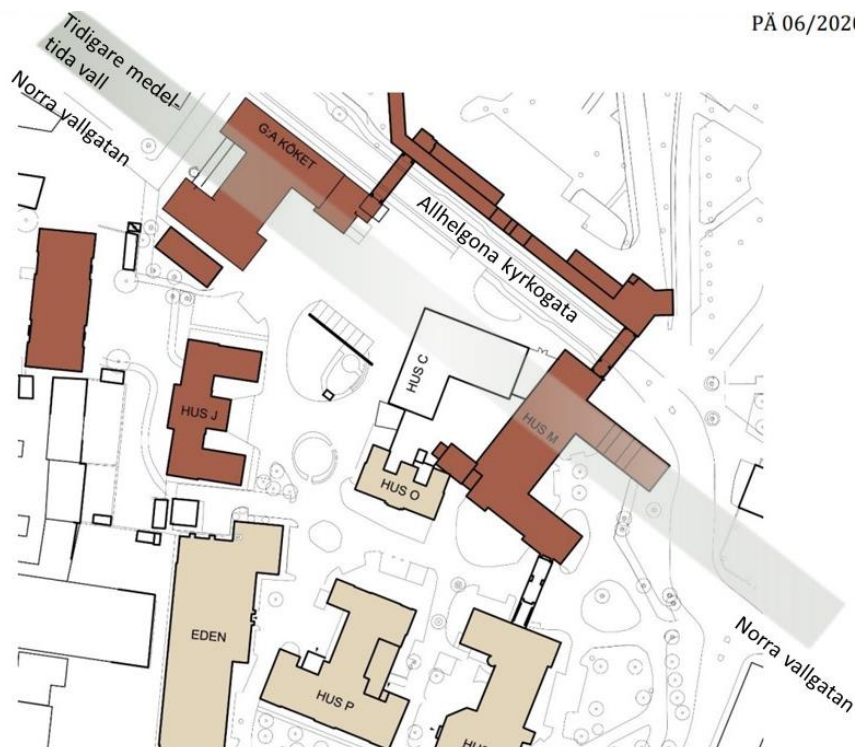
Om Allhelgona Kyrkogatas bebyggelsemönster på detta sätt bryts upp, försvåras läsningen av den viktiga relationen stadsvallens läge/dagens vallgator.

AFSL konstaterar vidare att den snedställda byggnaden bryter mot den harmoniskt sammanhållna gatusekvens som Sörensen skapade.

RITN A: På planen nedan framgår tydligt den aviga placeringen av Hus C, som påtagligt bryter mot platsens rumsliga ordning.

Planen redovisar också förekomsten av rött och gult tegel. Hus C ska enligt planen ha gult tegel.

PÅ 06/2020

Material /Form

I detaljplanen framgår vidare att man önskar ett arkitektoniskt uttryck som till form och kulör starkt kontrasterar mot Sörensens röda tegelarkitektur. Med Sörensens materialval rött tegel anslöt den då nya arkitekturen till den speciella situationen och upprättade en dialog med befintliga byggnadsverk. Enligt detaljplaneförslaget ska den nya byggnaden göra tvärtom. I detaljplanen utsägs:

Bestämmelsen "*Tillkommande fasader ska ha ljus färgsättning*" syftar till att ny byggnad ska ansluta kulör- och materialmässigt till Barnbördshuset med flera byggnader i kvarteret Paradis, vilka har olika gula nyanser i fasad/,,,,/ Färgsättningen syftar till att det mörkt, röda tegel som gamla Polikliniken, delar av gamla Centralköket samt norrsidans förbindelsegång är byggda av, fortsatt ska vara dominerande i gaturummet.

Formuleringen redovisar en önskan att kontrastera mot befintlig bebyggelse, men röjer samtidigt en osäkerhet om vilka kvaliteter man ska lyfta fram.

AFSL anser att det är rätt att bebygga parkeringsplatsen, men då utifrån ett annat förhållningssätt och en annan arkitektonisk strategi: i en högkvalitativ miljö som denna måste man som planerare och arkitekt alltid se och arbeta *med* de goda kvaliteterna i den befintliga miljön – inte *mot* dem.

Sammanfattningsvis menar Stadsmiljöföreningen AFSL att:

- Detaljplanen i sin helhet har en negativ påverkan på Riksintresset för kulturmiljövården (MK87) samt för kulturmiljön kring Allhelgona kyrkogata som helhet.
- Detaljplanen bryter mot strategier som lagts fast i ÖP2018
- Förslaget innebär att ett enhetligt och karaktärsstarkt stadsparti som formats med stor känslighet vad gäller relationen stadsvall och vallgata, bryts upp och rörs till.
- Det anges i samrådshandlingarna att planen "handläggs enligt reglerna för standardförfarande", dvs BN antar planen. AFSL hävdar – samstämmigt med PBL – att detaljplaner i känsligt sammanhang och med allmänintresse ska hanteras med **utökad förfarande**.
- På en ritning från 1918 syns hur tomten var tänkt att bebyggas: en huskropp placerad parallellt med gatan och med entré mot gatan. Det förslaget följer principen för hur Lunds stadskärna definieras av en distinkt bebyggelsemur parallellt med vallgatorna (Ritn 2). Detta bör vara tillvägagångssättet också idag.
- AFSL begär att detaljplanen omarbetas enligt ovan. Se också av AFSL kommenterad ritning (Ritn 3).

Lund 20 okt 2022

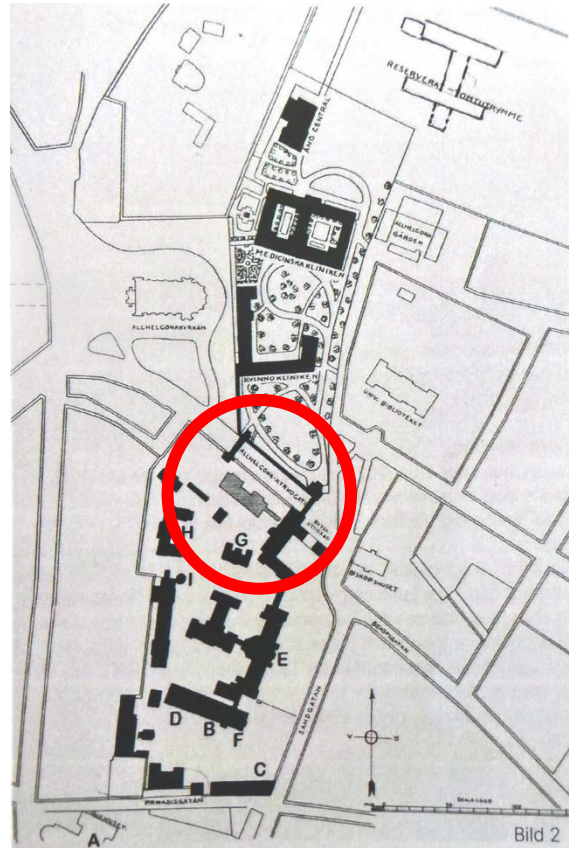
Stadsmiljöföreningen AFSL:s styrelse genom Thomas Hellquist

info@afsl.se

Ritn 2:

Plan från 1918 ur Bengt Ehingers bok "Lasarettet i Lund 1768-2000".

Den tänkta byggnaden, här skrafferad, följer Allhelgona Kyrkogata, ger kvarteret skydd från trafiken och skapar en solig plats mot söder, med naturliga infarter på båda sidor om byggnaden (röd ring AFSL).

Ritn 3:

Av AFSL justerad plan som respekterar platsens kvaliteter.

